

Lagekostenbedrijf met aangepaste gebouwen blijft weinig kosten

Klaas Blanken

Het lagekostenbedrijf is na vijf jaar onderzoek geëvalueerd. Om de kostprijs verder te verlagen is een en ander bouwkundig aangepast. Bovendien is een aantal innovaties doorgevoerd zoals de loopvloer. En daarmee het ligboxmateriaal en de mestverwerking. De eerste conclusie is dat de aanpassingen aan de gebouwen een positief effect hebben op de kostprijs.

De mestscheiding op de hellende vloer bleek ondanks de goede technische resultaten economisch niet interessant te zijn. De vloer was vooral in de zomer slecht beloopbaar. De onderhoudskosten zijn erg hoog en het bemesten met twee soorten mest lijkt nauwelijks meerwaarde te hebben. Hierdoor is besloten de melkveestal aan te passen. Verder is ook de jongveestal vernieuwd. De tentstal voor jongvee was te klein voor de uitgebreide veestapel en te laag om goed uit te mesten.

Aanpassingen aan melkveestal

Het is voor het lagekostenbedrijf een uitdaging om een goedkoop systeem van mestopslag en verwerking te ontwikkelen, waarbij de vloer in de stal ook goed beloopbaar is. Om deze reden is in de melkveestal in 2003 de dichte hellende vloer vervangen door een dichte, vlakke vloer. Primaire scheiding is vervangen door een drijfmestsysteem waarbij alles extern wordt opgeslagen in een groter overdekt foliebassin. Door deze overgang zijn er meer kleinere aanpassingen nodig. Hierna is per onderdeel beschreven hoe de gebouwen zijn aangepast en wat de vervangingswaarde en de jaarlijkse kosten (tabel 1) zijn.

Tabel 1 Jaarkosten per koe in € uitgaand van gemiddeld 50 melkkoeien in oude en gemiddeld 60 melkkoeien in de nieuwe situatie

	"Oude" situatie	"Nieuwe" situatie
Vloer*	2	8
Uitmestinstallatie (incl mestschuif)	108	28
Foliebassin (incl pomp)	62	88
Plaatsing en aansluiting prefab pompput		8
Mestplaat	54	15
Strooisel opslag	17	5
Voorzieningen		2
Jongveestal	28	57
Totaal	270	212

* waarde ten opzichte van een vlakke vloer

Tabel 1 geeft de jaarkosten van alle aanpassingen (uitgedrukt per melkkoe) weer. In de nieuwe situatie is het aantal melkkoeien met 10 stuks (20 %) gestegen. Dit heeft een kostprijsverlagend effect.

- In de nieuwe situatie zijn de jaarkosten voor de loopvloer per melkkoe € 6 per koe hoger. Bij aanvang van de tweede fase is een licht hellende "Hybridevloer" (honingraatprofiel) met rubber in de voegen aangelegd (PraktijkKompas, aug 2003). Deze vloer moet de beloopbaarheid van de vloer sterk verbeteren. Hierdoor reduceren naar verwachting de diergezondheidskosten en de uitval van de dieren. De meerprijs van vloer t.o.v. van vlakke vloer bedraagt € 4031. Dit is € 30 per m². Voor zowel de oude als de nieuwe situatie is met een meerprijs ten opzichte van een vlakke vloer gerekend. In de oude situatie is dit de meerprijs van de hellende vloer t.o.v. de vlakke vloer.
- Het verwijderen van de uitmestinstallatie voor vaste mest maakt de jaarlijkse kosten beduidend lager (bijna € 80 per koe). De schuiven op vlakke of hellende vloeren zijn hogenoemd dezelfde.
- De jaarlijkse kosten van het foliebassin zijn ondanks de uitbreiding van het aantal melkkoeien door de grotere mestopslag € 26 per koe hoger. Door groei van de veestapel en de overgang naar een drijfmeststelsel kan de opslagcapaciteit van drijfmest vergroot worden. Bij een drijfmestopslag is het mixen van mest zeker noodzakelijk. Vanwege de lage aanschaf en de lage jaarkosten is gekozen voor een rondpompsysteem met spuitkoppen.
- De jaarlijkse kosten van een tijdelijk mestopslag put stijgen van € 2 naar € 8 door het plaatsen en aansluiten van een prefab pompput met een betondek. Mest kan via de oude afstort in deze prefabput afstorten. De totale opslagcapaciteit van deze kelder is 27 m³.
- De jaarlijkse kosten voor de mestplaat zijn met € 40 per koe gedaald. Dit komt door de kleinere opslagcapaciteit voor vaste mest (1/3 deel).
- De kosten voor strooisel en opslag zijn met € 12 per koe per dag gedaald door de kleinere benodigde opslag. Door het drijfmeststelsel is overgegaan op zaagsel in de ligboxen. De hoeveelheid strooisel is gelijk gebleven. Voor opslag van stro en strooisel is uitgegaan van een goedkope puinverharding.
- De kosten voor voorzieningen zijn € 2 gestegen door verbouw van de ligboxen. In de situatie met drijfmest is gekozen voor diepstrooiselboxen. In de ligboxen is de keerbuis verwijderd en vervangen door een hardhouten plank. Deze achterwand beperkt het zaagselverbruik.

Aanpassingen jongveestal

Bij de start van de tweede fase is een nieuwe stal gebouwd. Gekozen is voor een variantloods, een metalen loods met rechte wanden en een gebogen dak. Door het jongvee in een potstal te huisvesten blijven de bouwkosten laag. Bovendien is het strooiselgebruik bij jonge dieren nog gering. De variantloods is een goedkope stal die langs de rechte wanden goed is uit te mesten. Het klimaat is goed, heeft een lange levensduur en is goed bestand tegen het agressieve milieu (PraktijkKompas, oktober 2001). De bovenbouw van de stal kost € 7900 (tweede hands) en het hout en hekwerk € 3190. De verdichte kleigrond die als bodem oude jongveestal dienst deed, is onderzocht op doorlekken. Het resultaat van het onderzoek was dat de verdichte kleibodem geen negatieve gevolgen voor het milieu heeft gehad. Vanwege "imago" is voor een betonvloer gekozen. De aanleg van een betonvloer met voergang heeft € 9500,- gekost. Grofweg gaat het bij een verdichte kleibodem om een besparing van circa € 6333,-. De jaarlijkse kosten van de nieuwe jongveestal zijn ondanks de grotere veestapel bijna € 30 per koe hoger dan de tentstal.

Conclusie

Het systeem van mestscheiding is vervangen door een drijfmeststelsel. Hierdoor dalen de kosten met bijna € 60 per koe. Het lagekostenbedrijf weet door deze maatregel de kostprijs verder te verlagen.

